

طریقه - ترجمه

تألیف : مجدالعلی

(۵)

مَسْبِي

الرای قبل شجاعة الشجعان
هو اول وهى المحل الثانى

اديب الممالك

چورای باشدیش از شجاعت شجعان
نخست رأی شعر آن گهی شجاعت دان

بشاربن بود

يسقط الطير حيث يلتقط الح
ب و يغشى منازل الكرماء

سعدى

مرغ آنجا رود که چینه بود
نه بدانجا رود که چی نبود

ابن اشرف قیروانى

غيرى جنى و انا المعاقب فيكم
فكانت سبابة المتقدم

جلال الممالك

جرم از غیر و عقوبت متوجه بر من
حال سبابه اشخاص پشیمان دارم

ابن مقله

صديقك من رعاك عند شديدة
و كلا تراه فى الرخاء مراعيأ

سعدی

دوست آن باشد که گیرد دست دوست
 در پریشان حالی و درماندگی
 دوست مشمار آنکه در نعمت زند
 لاف یاری و برادر خواندگی

امام صادق (ع) :

ورب ید قلمهها عن ضرورة
 وکان منائی قطعها لو امکن

پرتو

ای بسا دست مردم که بضرورت بوسند
 که اگر دست دهد قطع کنند از شمشیر

قال الشاعر

ساترك ماء کم من غیر ورد
 و ذاك لكثرة الورد فيه
 اذا وقع الذباب على طعام
 رفعت یدى و نفسى تشتهيہ
 و تجتنب الاسود و رود ماء
 اذا كان الكلاب و لغن فيه

دانشمند معاصر : آقای بهار

چون پیشه شدت سیاست بملک ری
 شاید که : هیچ نارم ازین پیشه بر زبان
 از نان و نان خورش بکشم دست ناشتا
 چون بنگرم یکی مگس اندر میان خوان

از نشنگی بعیرد اگر شیر - تسگرد
برچشمه که سگ زده است اندر او دهان

متنبی

يا اعدل الناس الا في معاملتی
فيك الخصام وانت الخصيم والحكم

سعدی

پیش که بر آورم ز دست فریاد
هم پیش تو از دست تو میخوام داد

نابغه ذبیانی

وفي سليمان اذ قال الاله - له
قم بالخلافة واحكم حكم مجتهد
فمن اطاعك فاكرمه بطاعته
و من ابى عنك فاحبسہ الى الابد

سروش اصفهانی ... ؟

سلیمان که شد بر جهان پادشاه
بفرمان یزدان چنین کرد راه
که فرمان برانرا کند سر بلند
بداندیش را جاودانه به بند

متنبی

و استکبر الاخبار قبل لقائه
فلما التقينا صغر الخیر . الخیر

سعدی

می شنیدم که جان جانانی
چون بدیدم هزار چندانی

حظینه

الشعر صعب وطویل سلمه
 اذا - ارتقى فيه الذی لا يعلمه
 زلت به الى الحضيض قدمه
 یرید ان یربه فیعجمه

مؤلف

نردبان بلند شعر نگر
 که کشیده بچرخ گردون سر
 گر براو بر شود که نتواند
 او فند زی نشیب خود ز زبر
 آنکه از جهل خویش بنشانند
 مبتدای کلام جای خبر

قاضی حمیدالدین

لبس الشتاء من الجلید جلوداً
 فالبس فقد برد الزمان بروداً
 کم مؤمن قرصته اظفار الشتا
 فغدا لا صحاب الجحیم حسوداً
 وترى طیور الماء فی ارجائها
 تختار حر النار و السفودا

همو ترجمه کرده :

چرخ و زمین ز برف و زینخ کرد برك و ساز
 در پوش بوستین که دی آمد ز در فراز
 بس مؤمن بهشتی کنز خوف رنج دی
 خواهد که در میان جهنم شود دراز

هست از کمال شدت سرما در آبگیر
مرغان آب را بسوی بابزن نیاز

نظامی

در چمن باغ چو گلبن شکفت
بلبل با باز در آمد بگفت
کز همه مرغان توی خاموش سار
گوی چرا برده آخر یار
تا توی لب بسته گشادی نفس
يك سخن نغز نگفتی بكس
منزل تو دستگه سنجری
طعمه نو سینه كك دري
منكه يك چشم زد از كان غيب
صد گهر نغز بر آرم ز جيب
طعمه من كرم شكاري چراست
خانه من حارین علم خاری چراست
باز بدو گفت همه گوش باش
خامشیم بنگرو خاموش باش
منكه شدم كار شناس اند كي
صد كنم و باز نگویم بيكي
رو كه توئی شيفته روزگار
زانكه يكي نكنی و گوئی هزار

منك همه معنيم اين صيد گاه
 سينه بكم دهد و دست شاه
 چون تو همه زخم زبانی تمام
 كرم خور و خار نشين والسلام
 وقد ترجمها الشيخ صفى الدين الحلى
 تحاكم الباز والبلبل
 كما قاله الباز في غرة
 به حين فاخره البلبل
 وقال اراك جليس الملوك
 ومن فوق ايديهم تحمل
 و انت كما علموا صامت
 وعن بعض ما قلته تنكل
 و احبس مع انى ناطق
 و حالى عندهم مهمل
 فقال صدقت - ولكنهم
 بذنا عرفوا - اينا الاكمل
 لاني فعلت و ماقلت قط
 و انت تقول و ما تفعل

قاضي حميد الدين

ايا رفقة الفتيان ذى العقل و البصر
 اقيموا و عوا قولى فقولى معتبر
 اعد ذكر من قد حاز صدر خلافة
 الى عهدنا من عهد مفتخر البشر

...

ابو بكر الصديق ابن قحافة
 تولاه زهداً ثم من بعده عمر

و من بعده عثمان ثم اذا مضى
 حواه على صاحب القدر والخطر
 و بويع بعد المرتضى - الحسن الذي
 له الحسنان البيض فيما به اشتهر
 و خاطبه لما انزوى متعادياً
 معاوية ذو الشيب و الراي و الفكر
 فصافحه اشقى البرية بعده
 يزيد هو قدخان في الدين او غدر
 ولو صح شعر - ابن الزبيري و ضربه
 نعينا على سن الحسين فقد كفر
 و احزره ابن له بعد موته
 معاوية بالاسم ثم اذا عبر
 تولاه مروان و بعد انطفائه
 بعبد الملك قام الخلافة فاستقر
 و لما قضى قام الوليد و لية
 لامر الرعايا و الامانة و النظر
 و قام سليمان اخوه مقامه
 و فيه يؤل الامر حقاً الى العمر
 و قام يزيد و هشام و بعده
 وليد قضى منها المارب و الوطر
 و جاء يزيد بعده بولاية
 و من بعده ابراهيم بويع و افتخر
 و من بعده مروان ثم تصرمت
 و لايتهم والله يعطى لمن بصر

***

و آل الى عم النبي و عمه
 ولاية هذا الامر بالفتح و الظفر

و ان ابا العباس اول قائم
 بامر الرعايا ثم منصور ذو الخطر
 و بويح بالمهدى ثم اذا مضى
 احاط به الهادى و زاد له الخبر
 و من بعده قام الرشيد بامرها
 ولما انطفى ام - الامين على النصر
 و من بعده مأمون اصبح راعياً
 و معتصم بالله من بعده امر
 و فى واثق بالله بعد و فاته
 و ثوق بعهد الله فى سائر الكور
 و صار اماماً بعده متوكل
 و منتصر من بعده فهو منتصر
 فثم فصار المستعين خليفة
 و من بعده المعتز بالله قد ظهر
 و جاء الامام المهتدى بعد فوته
 امامة هذا القوم حتى اذا انحدر
 و معتمد من بعده قام راعياً
 و معتضد من بعد هجرانه بدر
 و ان الامام المكتفى قام خلفه
 خليفة رب العرش فى هذه الثغر
 و مقتدر بالله من بعد حقه
 تحمل اعباء الخلافة فى الصغر
 و من قاهر بالله زاد مهابة
 خلافة عهد الله اذ قام او قهر